

A kulcskompetenciák

(OM középtávú közoktatás-fejlesztési stratégiája, kivonat)

Tanulási technikák

- tudatos és rutinszerű tanulási gyakorlat,
- a helyzetekhez alkalmazkodó tanulási stratégia

Intelligens tanulás

- a belső összefüggések felismerése, megértése,
- a tudásterületek közötti kapcsolatok felismerése,
- problémamegoldó képesség

Alkalmazó tudás

- a tudás hozzákapcsolása tapasztalatokhoz és élethelyzetekhez
- a változások megértésének képessége
- a tudáselemek összekapcsolása

A kulcskompetenciák

Eszközjellegű kompetenciák

- a nyelvi, matematikai és kommunikációs kompetenciák rutinszerű alkalmazása

Szociális kompetenciák

- felelősség vállalása
- együttműködés

Értékkorientáció

- megbízhatóság
- tolerancia
- egyéni értékek

A tantárgyi integráció célja

- a gyermeki érdeklődés folyamatos fenntartása,
- a tantárgyi tartalmak összehangolása,
- az ismeretek több szempontú megközelítése,
- az összefüggések felismerése,
- a rendszerszerű gondolkodás megalapozása,
- a természet megismerése, tisztelete,
- a természet és az ember kapcsolatának bemutatása,
- a művészeti tevékenységek révén az alkotásvágy felkeltése

Az Ábécés olvasókönyv felépítése

1. Az olvasás és az írás előkészítése
 - az alapkészségek fejlesztése
 - a tanítási órákon használt szókincs elsajátítása

2. az olvasás és írás jelrendszerének elsajátítása
 - a betűsorrend
 - az olvasás és írás tanulásának algoritmusai

3. szövegek olvasása
 - a szövegválasztás szempontjai, jellemzői

Az olvasás és az írás előkészítése

Bevásárolunk

- Hogy a csibe?
 - Három icce.
 - Hát a kakas?
 - Három garas.
 - Hát a tyúk?
 - Az is úgy.
- Mindjárt, mindjárt adjuk.

(népköltés)

Mi van a képen?

Az alapkészségek fejlesztése

- figyelem
- emlékezet
- gondolkodás
- beszéd
- ritmus
- mozgás
- tájékozódás
- képzelet
- kommunikáció

Az olvasás előkészítése

Így jutok az iskolába

Utánozd a hangjukat!

- hangutánzó gyakorlatok
- az olvasás irányának tanítása
- hangleválasztás gyakorlása

Készségfejlesztés, előkészítés

- hangösszevonási gyakorlatok
- ritmusgyakorlatok, mozgásos éneklés
- finommozgás fejlesztése

Gyakorold a hangok helyes ejtését!

Énekeljünk!

Készíts autót színes papírból!

Előkészítő gyakorlatok

A kuckóm

1. Terpeszállásban tedd csipőre a kezéd! Szívd be a levegőt az orrodon, majd elnyújtva fújd ki a szádon!

2. Rajzold le emlékezetből, milyen játékok voltak az első polcon!

3. Olvasd el a rajzokat! Mondd el, melyik állat merre néz!

- emlékezet fejlesztése
- figyelem fejlesztése
- irányok gyakorlása

Figyelemfejlesztő játékok

- Tükörjáték
- Helycsere
- Kim
- Kép lerajzolása megfigyelés után
- Kép lerajzolása társ elmondása alapján

Légzésgyakorlatok

- Hasi légzés technikájának elsajátítása
- Léggömb fújása
- Pingponglabda, pompon fújása társnak
- Pingponglabda, pompon fújása célhoz

A betűsorrend megválasztása

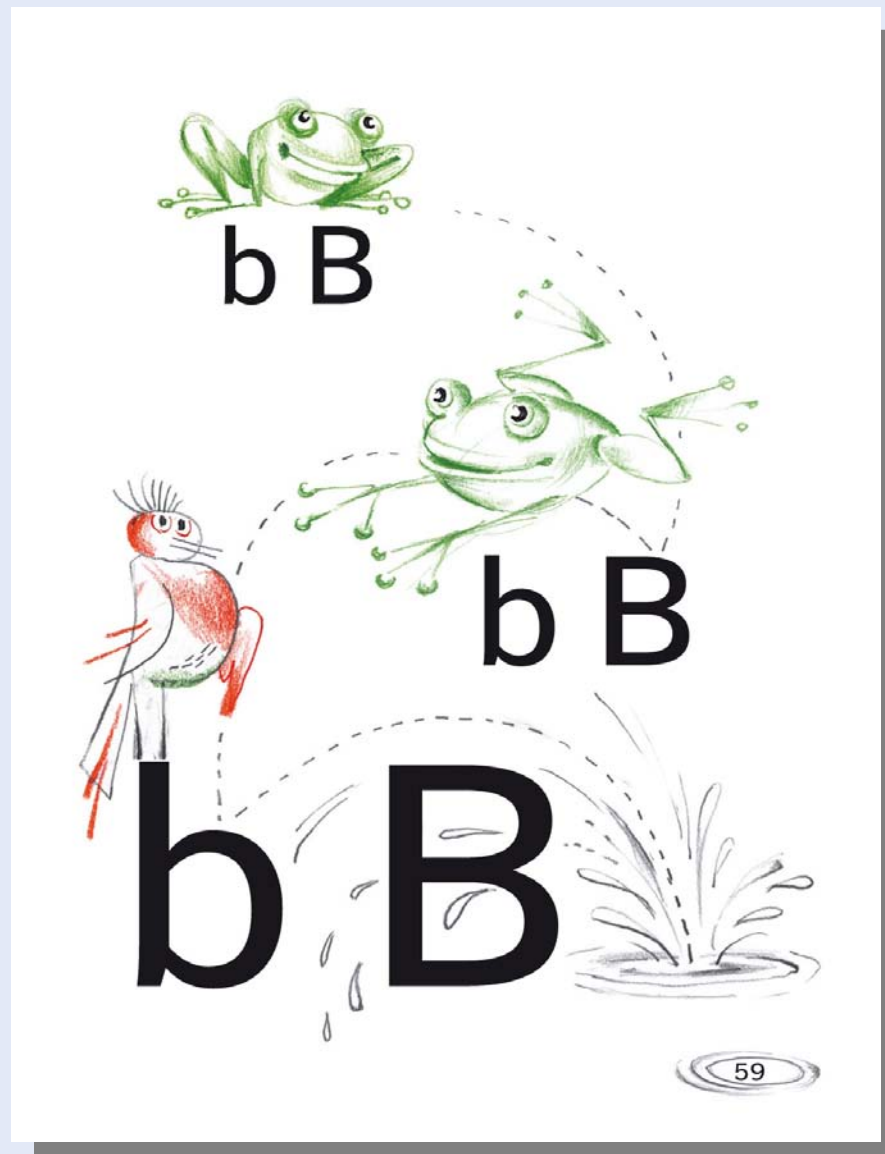
- A homogén gátlás elkerülése
- Gyakori betűk tanítása először
- Mielőbbi szóalkotás lehetősége
- Kis és nagy nyomtatott betű egyidejű tanítása

A betűtanulás előkészítése

- motiváció a betűtanuláshoz
- a betűformák játékos bemutatása

A betűtanítás algoritmus

n N

Betettem a fiókba a nagyítót
az állatkert játékvadjai közé.
Azóta lábdobogás, hangzavar,
madárszó hallatszik
asztalomból.
És nem meri senki
kihúzni a fiókot, csak én.

(Takács Zsuzsa)

- beszélgetés egyéni élményekről
- beszélgetés az eseményképről
- kérdések feltevése, válaszadás
- hívókép nevének hangoztatása
- hangleválasztás
- betű megismerése
- a betű felismerése a versben

A betűtanítás algoritmus

- betűk összeolvasása
- egytagú szavak olvasása
- többtagú szavak olvasása
- tulajdonnevek olvasása
- szókapcsolatok olvasása
- mondatalkotási gyakorlatok

én	ón	ín		né	nó	ní
ÉN	ÓN	ÍN		NÉ	NÓ	NÍ

► néz ken nem van név én
né-ni ne-ki ne-vet in-kább

► Nel-li Nó-ra Nor-bert

tár-sa-im ne-ve:

► Ké-ri Nor-bert

Ke-néz Im-re

Sin-kó Na-tá-li-a

► Kiss An-tal

Vet-ró Nel-li

Kis Nó-ra

► Ta-bi Na-ta-sa

Ne-mes An-na

Betűelemek írása

- Vázolás a levegőben fokozatosan csökkenő mozgással
- Tapintás, kivágott mintán vonalvezetés
- Festés ujjal rajzlapra
- Írás társ hátára
- Rajzolás írólapra
- Rajzolás fél írólapra
- Írás negyed írólapra

Az írástanulás algoritmus

á

m

l

á

m

l

- a kisbetűk írástanulása párhuzamos az olvasástanítással
- álló írás
- nagymozgásos gyakorlatok
- átírás négyzetrácsban
- másolás négyzetrácsban
- átírás kisméretű négyzetrácsban
- másolás kisméretű négyzetrácsban

Nagybetűk írása, helyesírás

Gy

Gy

Györgyi

Gyula

Győző

Győztél a versenyen?

Gy

Györgyi

Gyöngyvér

György tolla

Gyere ide!

- a nagybetűk írása, kapcsolása
- helyesírási gyakorlatok
- betűpótlás
- szótagolás
- mondatalkotás

Az olvasókönyvek felépítése

2. évfolyam

- A természeti és társadalmi ismeretek megjelenése hónaponként

3. évfolyam

- Mesék, népköltészeti alkotások
- A gyerekek közötti kapcsolatok, ünnepek bemutatása
- Történelmi olvasmányok

4. évfolyam

- Mesék, népköltészeti alkotások
- A gyerekek közötti kapcsolatok, ünnepek bemutatása
- Történelmi olvasmányok
- Magyarország tájainak bemutatása
- Ajánlott olvasmány bemutatása

Történelmi olvasmányok

Cél:

- a tantárgyi tanulás előkészítése,
- a szövegértés fejlesztése,
- történelmi személyek bemutatása,
- a korokra jellemző életmód bemutatása,
- a nemzeti azonosságtudat megalapozása,
- az idő fogalmának bővítése,
- tájékozódás a történelmi korokban.

Történelmi olvasmányok

Lehel kürtje

Jászberényben ma is lehet látni azt a híres kürtöt, amelynek elefántcsont részén csaták alakjai láthatók.

E kürt története igen érdekes. Lehel vezér magával hordta minden csatájában, s ha megfújta, mérföldekre elhangzott zengése.

Az augsburgi gyászos ütközetben, midőn a rend már felbomlott a magyar vitézek között, nem volt ideje Lehel vezérnek, hogy kürtjétől búcsút vegyen. Lovát leszúrták, és a paripája alá került hős kezéből kicsavarták a kardot. Fogva vitték a győztes Konrád német császár elé őt és társait. A császár halálra ítélte a foglyokat.

Nem fájt Lehelnek az ítélet. Érezte, hogy megérdemelte. Nem azért, mert csatát kezdett, hanem azért, mert elvesztette. Azt kérte utolsó percében, hogy hadd fújhassa meg még egyszer a kürtjét, elválaszthatatlan hú barátját, akit nagyon szeretett. Hadd fújja el rajta a halotti énekét.

Odaadták neki. Belefújt utoljára. Hangzott hosszan, hangzott messze a búbánatos dal. A távoli bércek szomorúan zúgták vissza a hangját.

Maguk a poroszlók is elragadtatva hallgatták a hóst.

E pillanatban Lehel kiszökött közülük Konrád elé, s úgy sújtotta fejbe a nehéz kürttel, hogy egyetlen csapás alatt a császár holtan rogyott össze.

– Te fogsz előttem menni, és szolgám leszel a másvilágon! – mondta Lehel.

Így ment a vesztőhelyre.

Máig is látszik még egy nagy törés csorbája Lehel kürtjén.

(Jókai Mór nyomán)

poroszló: börtönőr

A régi magyarok azt hitték, hogy akit megölnek, az holtuk után a szolgájuk lesz majd a másvilágon.

(Thuróczi-krónika)

- történelmi mondák
- hiteles ismeretek
- hiteles illusztráció
- háttérismeretek

Történelmi olvasmányok

- ismeretterjesztő szövegek
- kultúrtörténeti érdekességek

„A magyarok nyilaitól ments meg, Urunk, minket!” – így fohászokdtak arra felé, ahol a magyarok kalandoztak.

Kalandozások

A magyarok élelemmel jól el vannak látva a pusztákon. Ennek az oka pedig a következő. Magyarországon igen számos tehén és ökör tenyészik. Ezekkel nem szántanak, hanem a bő legelőkön megnőnek és meghíznak. Aztán levágják őket a bőrükért és a zsírjukért, ezzel kereskednek.

A húsvat nagy üstökben megfőzik. Ha jól megfőtt, besózzák, elválasztják a csontoktól, megaszalják kemencékben vagy másutt. Ha száraz, finom porrá zúzzák, és elteszik. Ha nagy sereggel mennek át a pusztaságon, ahol nem találnak élelmet, üstöket vagy gallyakból font kosarakat visznek magukkal, tele ezzel a hússporral. Mindenkinél van egy zacskó ilyen por hadi élelmezésnek. Azonfelül a király is vitet a seregek után szekerekkel nagy mennyiséget. Ha folyóhoz vagy más vízhez érnek, ott megállnak, megtöltik edényüket vízzel. Azt felforralják, és ha forr, dobnak belé húsport. A por megdagad, és egy-két maroknyitól tele lesz az edény valami sűrű tésztafélével, mely nagyon tápláló erejű, és képes az embert jó erőben tartani egy kevés kenyérral vagy még anélkül is.

Ezért nem kell csodálkozni azon, hogy olyan nagy sokasággal oly hosszú utat tesznek meg a pusztákon, ahol nem találnak élelmet és takarmányt. A lovak fűvel, szénával táplálkoznak, az emberek pedig ezzel a porrá tört hússal.

(Villani nyomán)

Térképismeret, térképolvasás

Játékos feladatok:

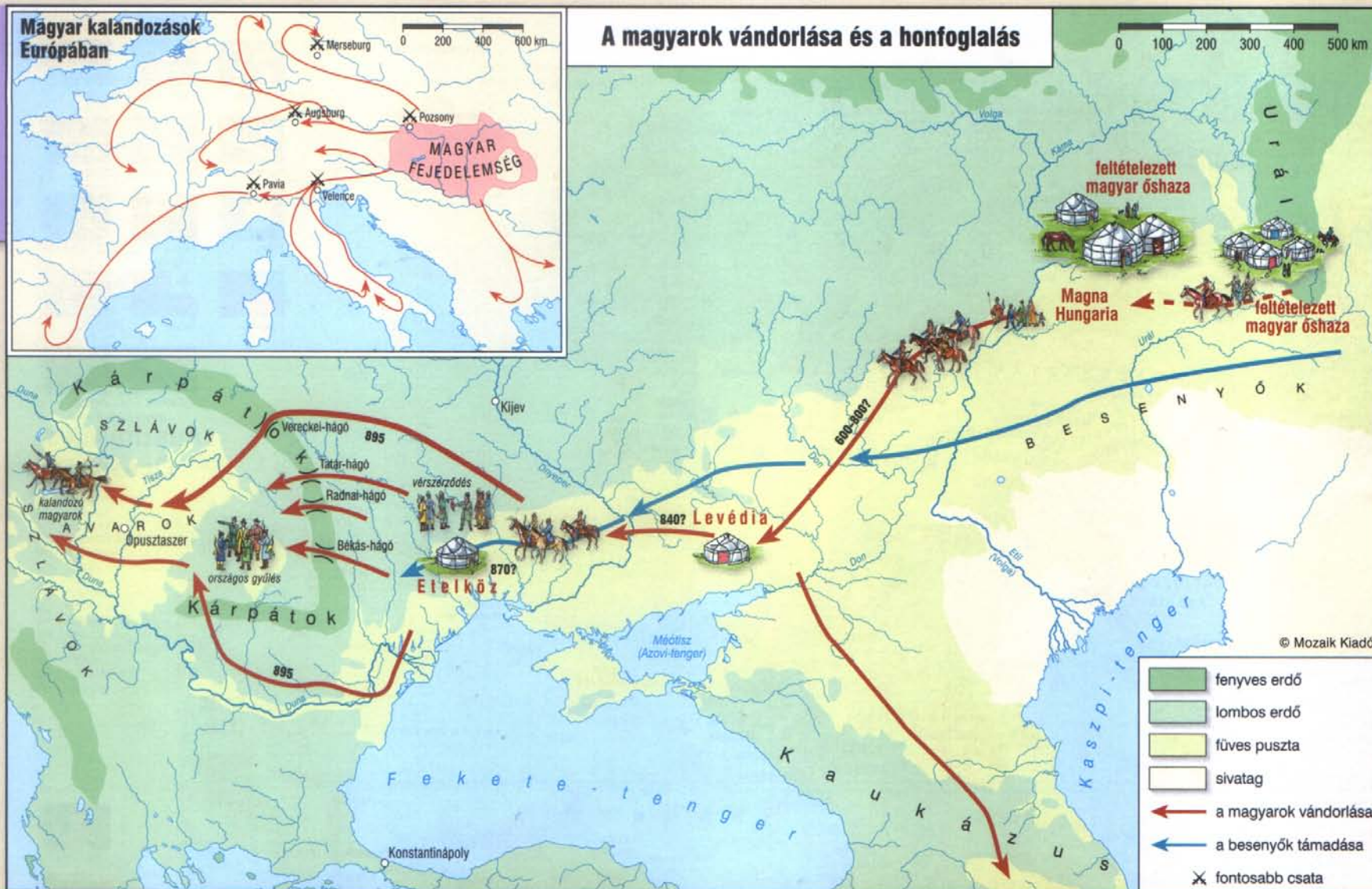
- társak helyének meghatározása a tanteremben,
- kincsvadászat szóbeli irányítás alapján,
- alaprajz készítése saját szobáról,
- a tér átváltása síkra,
- játszótér részéhez térképkészítés,
- mesetérkép olvasása,
- tájékozódás utcarészlet térképén,
- vaktérképen kirándulások útvonalának jelölése,
- útvonalak hosszának megállapítása.

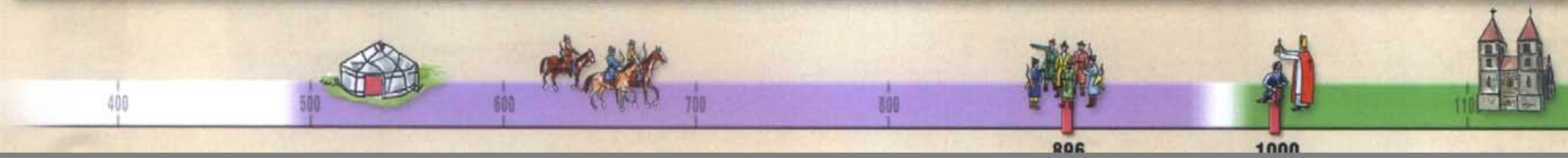
Történelmi térképek a 3. és 4. osztály olvasmányaihoz

A magyarok vándorlása és a honfoglalás

© Mozaik Kiadó

A szövegértés fejlesztése

- Szavak jelentése
- Egyszerű utasítások
- Mondatok értelmezése
- Közmondások értelmezése
- Szövegrészek értelmezése
- Teljes szöveg megértése
- Tantárgyi tanulás előkészítése
- A szöveggel kapcsolatos műveletek végzése

A szövegértés fejlesztése

A kutyám

1. Olvasd hangosan a kutyaneveket! Alkoss mondatokat!

 Buksi, Foxi, Tappancs, Cézár, Dexi, Mancs

2. Válaszolj a kérdésekre mondatokkal!

 Mi volt az anyakutya neve? _____

Hány kölyke született? _____

Mennyi idő múlva látnak a kiskutyák? _____

Mit csinált a szomszéd bácsi a bársonyronggyal?

3. Egészítsd ki a vázlatot!

 1. A kislány megnézte a kutyakölyköket.

2. _____

3. _____

4. Pár hét múlva hazavihette a kiskutyát.

5. A kiskutya nyugodtan pihent, a kislány nagyon boldog volt.

4. Olvasd fel azt a mondatot, amelyikből kiderül, miért nem volt nyugtalan a kiskutya a kislánynál!

5. Neked van állatod? Írd le a nevét! Meséld el, hogyan került hozzád!

- Olvasástechnikai, beszédtechnikai gyakorlatok
- Válaszadás fő kérdésekre
- Tájékozódás a szövegben
- Egyéni tapasztalatok összekapcsolása a szöveggel

A szövegértés fejlesztése

- Szemmozgás fejlesztése
- Szókincsbővítés
- Vázlat kiegészítése
- Válaszadás

Micó

1. Olvasd hangosan a bővülő szerkezeteket!

macskakölykök
nyávogó macskakölykök
nyávogó kis macskakölykök
nyávogó kis macskakölykök a tűzvészben

2. Húzd alá a kifejezések megfelelő magyarázatait!

- a) sajtár
- Sajt készítéséhez használt edény.
 - Fából készült vizes edény.
 - Tehenek fejésénél használt félfülű edény.
- b) Félreverték a harangot.
- Megkongatták a harangot.
 - Ráütöttek a harangra.
 - Félrehúzták a harangot az útból.

3. Egészítsd ki a vázlatot!

- a) Tűz ütött ki a faluban.
b) Az istálló tetején megjelent Micó.

c) _____

d) Micó a tűzbe veszett.

4. Válaszolj a kérdésekre!

Mikor jelent meg Micó a tetőn?

Hány kölyköt sikerült megmentenie?

A szövegértés fejlesztése

Lehel kürtje

1. Olvasd el a szövszerkezeteket! Mondj egy-egy mondatot!

kürtje
Lehel kürtje
Lehel vezér kürtje
Lehel vezér kedves kürtje

2. A monda elolvasása előtt mondd el, hogy szerinted miről szól a szöveg! Hasonlítsd össze a feltételezésedet a szöveggel!
3. Írj a füzetedbe két új címet!
4. Írd a mondatok mellé a bekezdések sorszámát!

A magyarok csatát vesztek Augsburgnál.

Ma a jászberényi múzeumban őrzik Lehel kürtjét.

Lehel vezér utolsó kívánságaként a kürtjét kérte.

5. Írj a füzetedbe a mondához öt olyan kérdést, amelyekre csak igennel vagy nemmel lehet válaszolni!
6. Keretezd be azt a jegyzetet, amelyik a monda lényegét foglalja össze!
 - a) Lehel vezér nem nyugodott bele, hogy elvesztették az augsburgi csatát. Megszökött a fogságából, és egyik éjszaka megölte Konrádot, a német császárt.
 - b) Lehel vezérnek volt egy nagyon kedves kürtje. Ezt magával vitte az augsburgi csatába is. Ezt a csatát elvesztették a magyarok. Lehel még a kivégzésekor sem akart megválni a kürttől. Magával vitte a veszthelyre.
 - c) Az augsburgi csatamezőn a német hadak győzelmet arattak. Konrád német császár ki akarta végeztetni Lehelt, a magyar vezért. Lehelnek csellel sikerült mégis győzedelmeskednie Konráddal szemben.

- Előfeltevések megfogalmazása
- Tájékozódás a szövegben
- Jegyzetírás előkészítése

A szövegértés fejlesztése

- Az ismeretek rendszerezése
- Az ismeretek alkalmazása

Milyen játékokat játszottak a várbeliek?

1. Az egymás alatti betűsorok eltérhetnek. Húzd alá az eltéréseket!

sakk	crah	ubáb	alka	matt
salk	crab	udáb	alka	mart

2. Töltsd ki a játékok adatlapját!

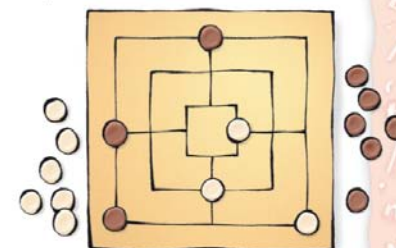
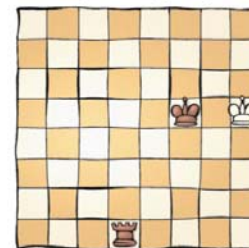
	Malom	Sakk
A játékosok száma	<input type="text"/>	<input type="text"/>
A szükséges eszközök	<input type="text"/>	<input type="text"/>

3. Írj **M**-et a malom játék, **S**-et a sakk jellemzői mellé!

egyéni játék	<input type="text"/>	szabadtéren játsszák	<input type="text"/>
társasjáték	<input type="text"/>	mozgásos játék	<input type="text"/>
szobában játsszák	<input type="text"/>	gondolkodtató játék	<input type="text"/>

4. Jelöld nyíllal a nyerő játékos utolsó lépését!

5. Ismertesd társaidnak a malom játék szabályait!

A nyelvtan tanítása

- A funkcionális grammatikán alapul
- Egyszerűsített leíró nyelvtant tanít
- Nagy hangsúlyt fektet a helyesírási készség fejlesztésére
- Megjelenít művelődéstörténeti ismereteket
- A tanulókat kreativitására serkenti
- Változatos munkaformákkal segíti az önálló tanulás módjainak elsajátítását
- Változatos munkaformákkal segíti az együttműködési készség kialakulását, fejlődését
- Az önellenőrzésre, a saját munka javítására nevel

Új nyelvtani ismeret tanítása

A magánhangzók időtartama

1. Mi a szabály? Töltsd ki a táblázatot!

Alkoss mondatokat a szópárokkal! Írd le a 3. és 4. szópárral alkotott mondatokat!

2. Hangoztasd helyesen a magánhangzópárokat! Figyeld az írásmódot!

o-ó, u-ú, ü-ű, i-í, ö-ő

Jegyezd meg!

A magánhangzók lehetnek rövidek és hosszúak. A magánhangzók időtartamát ékezetekkel jelölhetjük.

Rövid magánhangzók: a, e, i, o, ö, u, ü

Hosszú magánhangzók: á, é, í, ó, ő, ú, ű

- az ismeretek bemutatása szabályjáték alapján
- az előzetes ismeretek és az új ismeretek összekapcsolása
- szabály megfogalmazása
- gyakorlás

Új nyelvtani ismeret tanítása

- az ismeretek gyakorlása
- az ismeretek megértésének igazolása
- a tanult ismerethez kapcsolódó helyesírási feladatok

3. Az ékezetek megváltoztatják a szavak jelentését.

a) Az ékezetek pótlásával írd le a hiányzó szavakat!
Alkoss mondatokat!

kerek – kerek – kerek, karom – _____

haj – _____, baj – _____, kemény – _____

b) Pótold a szükséges ékezeteket a meghatározásoknak megfelelően!

kenyérféle – cipo cipo – lábbeli

végtag – kar kar – baj, hátrány

sávokkal mintázott – csikos csikos – lovakkal foglalkozik

az ujj végén van – korom korom – éveim száma

4. Tollbamondás után írd le a mondatokat! Javítsd a munkád!

A pék cipót süt.

Az ingem csikos.

A méz nagyon finom.

Új ismeret tanítása

Állatnevek

1. Csoportosítsd az állatneveket!
Rexi, Rágicsa, Cézár, Cirmi, Morzsi, Hörcsi, Cicus, Gombóc, Kormi

Kutyanevek	Macsokanevek	Hörcsögnevek

2. Vannak olyan állatok, amelyek valamilyen tetteükkel kivívták az emberek tiszteletét. Másold le betűrendben a nevüket a füzetedbe!

 Lajka kutya volt az első élőlény, aki járt a világűrben.

 Böbe majom a veszprémi állatkert híres csimpánza volt. Ő még festményeket is készített.

 Mancs, a mentőkutya, emberek száját találta meg a földrengések, katasztrófák miatt leomlott házak alatt és a vizekben.

58

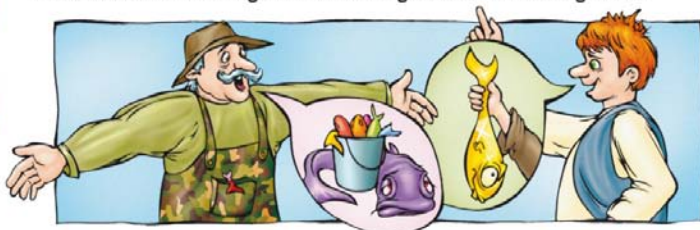
- csoportalkotás
- más tudástartalmak megjelenése

Új ismeret tanítása

Mutató névmás

1. Játsszátok el két horgász sikeres horgászat utáni beszélgetését!

2. Olvasd fel a névmásokat! Írd a megfelelő szófajok nevét az oszlopok első sorába!

ez, az	ilyen, olyan	ennyi, annyi
emez, amaz	ekkora, akkora	emennyi, amennyi
ugyanez, ugyanaz	efféle, afféle	ugyanennyi, ugyanannyi
	ilyesmi, olyasmi	
	ugyanilyen, ugyanolyan	

3. Tegyéél magad elé egy ceruzát, az előtted ülő társad padjára pedig egy tollat! Mutass a kezdeddel a tárgyakra! Mondj mondatokat a két tárgyról mutató névmások használatával!

4. Húzd alá azokat a mondatokat, amelyek közeli tárgyakkal kapcsolatosak!

1. Ezt a kiflit eszem meg most.
2. Ugyanez a ruha volt rajtad tegnap.
3. Ilyen autót még sose láttam!
4. Zolinak ugyanannyi matricája van, mint Tominak.
5. Apának akkora a lába, mint a nagyapának.
6. Ennyi ember egy helyen!

- szövegalkotás képről
- az új ismerethez kapcsolódó szóanyag/szöveg vizsgálata

Új ismeret tanítása

- a szabály megfogalmazása
- a tanult ismeretek alkalmazása
- helyesírási gyakorlatok

Jegyzed meg!

A mutató névmás élőlényekre, tárgyakra, gondolati dolgokra, tulajdonságokra és mennyiségekre mutat. Érzékelteti a megmutatott dolgok közeli (ez, emez, ilyen, ekkora, ennyi stb.) és távoli (az, amaz, olyan, akkora, annyi stb.) helyét is.

5. Karikázd be a mondatokban a mutató névmásokat!

Az öreg király magához hívatta a fiait.
 Az az öreg király hívatta magához a fiait, aki csatába indult.
 Az egy piros színű toll.
 Az alma nem esik messze a fájától.
 Az az alma sokkal édesebb, mint a másik.
 Az udvaron egy macska nyávog.

6. Másold le a füzetedbe azokat a mondatokat, amelyekben van mutató névmás!

Nagy Zoárd, a lépkedő fenyőfa [...] azt kérte annak idején egy tündértől, hogy engedje őt vándorolni. Nem akar örökké egy sziklás hegyoldalban állni egy tölgy meg egy bükk szomszédságában. [...] Na, el is indult Nagy Zoárd. Megjárta a sivatag homokjait, a tengerek partjait, szigeteken járt, délszaki földeken, jéghideg északon. [...] Igen ám, csak hogy egyszer elkezdett sajogni a szíve. Újra látni szeretne volna a völgyet, a folyót, szeretett volna elbeszélgetni a tölgyvel és a bükkal. Fogta magát, hazament. Van lába megtehetette. Otthon aztán úgy érezte, hogy ez nem ugyanaz a völgy, nem ugyanaz a folyó, s a tölgy se meg a bükk se ugyanaz. „Ez nem ugyanaz a hely, ahol születtem!” – kiáltotta, és nekivágott a világnak, hogy megkeresse azt a völgyet, azt a folyót, azt a bükköt és azt a tölgyet. Járt, járt körbe a világban örökké, szakadatlan. De hogy találta volna meg, amit keresett?! Belefáradt, elszomorodott.

(Lázár Ervin)

Gyakorlás

Gyakorlás

1. Írj a képekről cselekvést jelentő igéket! Válassz ki egyet, és ragozd el jelen időben!

én _____ mi _____
 te _____ ti _____
 ő _____ ök _____

2. Másold le a füzetedbe a múlt idejű igéket!

Az én gyerekszobám a Duna volt. Homokos partján játszadoztam.
 A kagylók belseje gyöngyházfényben csillogott. Egyik-másik oly régóta
 hevert a homokban, hogy töredezővé vált.

(Bálint Ágnes nyomán)

3. Húzd át a kakukktojást! Indokold a választásod!

- szógyűjtés élmények alapján
- válogató másolás
- csoportba nem illő elem jelölése

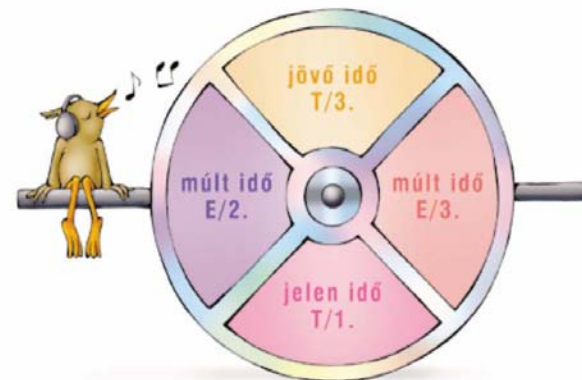
Gyakorlás

- átalakítás
- játékos feladat
- hozzárendelés

4. Mondd a szöveget múlt időben! Írd le a füzetedbe az igék jövő idejű alakját!

A gyerekek az iskola udvarán körjátékot játszanak. A körön belül áll a bárány, kívül pedig a farkas. A többiek körbejárnak és egy dalt énekelnek. Amikor az ének véget ér, a farkas kergetni kezdi a bárányt. A gyerekek segítenek a báránynak, hogy megmeneküljön.

5. Játsszatok! Pörgess egy pálcát az ábrán, figyeld meg, hogy merre mutat! Mondj a mezőnek megfelelő igét!

6. Írd az igék mellé a megfelelő időt és személyt!

szépitkezik	jelen idő, E/3.
el fogok utazni	_____
elvarázsolták	_____
elűszott	_____
majd hazajönnek	_____
meg fogjuk oldani	_____

A helyesírási készség fejlesztése

- Csoportosítás helyesírás alapján
- Szógyűjtés helyesírás alapján
- Szógyűjtés az ékezetek jelölése alapján
- Másolási módok
- Tollbamondási módok
- Írás emlékezet alapján
- Pótlások
- Totó
- Átalakítások

A fogalmazás tanítása

- Kommunikáció központú
- Épít az egyéni élményekre, a gyermeki személyiségre és kreativitásra
- Önellenőrzésre, javításra nevel

Lépései:

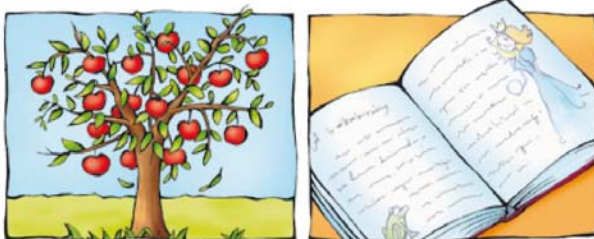
- Mondatszerkesztés
- Fogalmazástechnika
- Szövegszerkesztés
- Műfaji ismeretek tanítása
- Önálló szövegek készítése a műfaji sajátosságoknak megfelelően

Mondatalkotási gyakorlatok

Szavak a mondatokban

1. Mondj a képekről olyan mondatokat, amelyek a legfontosabb tudnivalókat tartalmazzák!

2. Húzd alá azt a mondatot, amelyiknek helyesebb a megfogalmazása!

- a) Edit nagyon a szívére fogta, hogy rossz jegyet kapott.
Edit nagyon a szívére vette, hogy rossz jegyet kapott.
- b) A hajó zátonyra futott az óceánon.
A hajó zátonyra szaladt az óceánon.
- c) A játszótéren mindenkinek szemet bökött Peti zöldre festett haja.
A játszótéren mindenkinek szemet szúrt Peti zöldre festett haja.
- d) Ne vágj folyton a szavamba!
Ne szelj folyton a szavamba!

3. Írd le a mondatokat a megfelelő kiegészítésekkel a füzetedbe!

Ősszel az érett szőlőfürtöket _____.
leszüretelik/leveszik

A szőlőszemekből _____ ki a mustot.
nyomkodják/préselik

A mustot hordókba _____.
rakják/töltik

- szavak jelentésének vizsgálata
- mondatalkotás a helyesen kiválasztott szavakkal

A szövegalkotás gyakorlatai

- lényeges és lényegtelen megkülönböztetése
- műhelygyakorlatok
- jegyzet készítése
- az önálló tanulásra való felkészítés

5. Egészítsd ki a meghatározásokat a legfontosabb kifejezésekkel!

- a) A citrom olyan _____, amelynek magas a C-vitamin tartalma.
- b) Az autóbusz olyan _____, amely benzinnel vagy gázzal működik.
- c) A lámpa olyan elektromos eszköz, amely _____.
- d) A szemüveg olyan segédeszköz, amely _____.

6. Írj meghatározást Lehel kürtjéről! Használhatod a felsorolt kifejezéseket.
szaruból készült hangszer, Jászberényben őrzik, megcsorbult él

7. Karikázd be annak az összefoglalásnak a betűjelét, amelyik a legpontosabban adja vissza a *Rege a csodaszarvasról* (Ok. 146. old.) című olvasmány lényegét!

- a) Nimród megtanította a fiait vadászni. A két fiú, Hunor és Magyar nagyon tehetséges volt. Egyik vadászatuk során egy csodálatos szarvast vettek üldözőbe.
- b) Hunor és Magyar nagyon szeretett vadászni. Sok vadat elejtettek. Egyszer napokon át üldöztek egy csodaszarvast.
- c) Hunor és Magyar kitartóan üldözött egy csodaszarvast. Az állat vezette őket az új hazába.

Stiliztikai gyakorlatok

- szavak helyes megválasztása
- stílus vizsgálata
- szöveg átalakítása

5. Elkezdtem, majd befejeztem egy történetet. Egészítsd ki úgy, hogy az adott szavakkal és szókapcsolatokkal írsz mondatokat! A szavakhoz kapcsolhatsz toldalékokat.

Tegnap délután rendezte meg az iskolánk a városi szavalóversenyt, ahol én is versenyző voltam.

sorszámot húztam _____

feszülten várakoztunk _____

nyugodtan szerepeltem _____

a zsűri értékelte _____

Büszkén vittem haza az oklevelet és az ajándékkönyvet. Jövőre is szeretnék ilyen jól szerepelni.

6. A következő két tárgyalás témája megegyezik. Hasonlítsd össze a tárgyalásokat! Mondd el, hogy melyiket találd élvezetesebbnek!

Anyukám hazaérkezett a boltból. A vacsorához vásárolt mindenféle finomságot.

Amint pakoltam ki a táskából, a kezembe akadt egy doboz málna. Nagyon megörültem neki, mert nagyon szeretem. Megköszöntem anyukámnak a gyümölcsöt.

Alig bírtam kivárni, hogy anyukám hazaérjen a boltból. Végre megérkezett! Vajon milyen finomságokat vásárolt a vacsorához?

Lelkesen kezdtem kipakolni. Hű, mennyi minden fér egy bevásárlótáskába! Hirtelen egy dobozba ütközött a kezem. Mi lehet ez? Kíváncsian húztam ki a zacskóból. Egy doboz málna! Ez a kedvencem! Örömmel ugrottam anyukám nyakába, hogy megköszönjem.

Gyakorlás

Gyakorlás

1. Húzd át a kakukktjós betűjelét! Indokold a választásod!

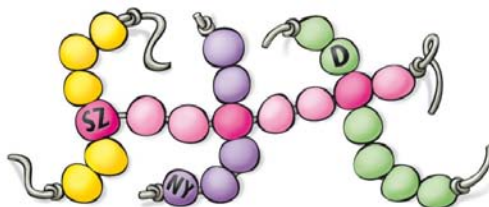
a A megyei rendőrkapitányság közlekedési versenyt rendezett november 16-án a sportcsarnokban. Az első helyen a Kiss Ernő Általános Iskola csapata végzett.

b A Budapestről érkező intercity-járat előreláthatóan 20 percet késik.

c Orrszarvú született a budapesti állatkertben. A kis állat egészséges, anyja mellett a gondozók is táplálják.

d Csütörtökön ünnepélyes keretek között avatták fel az autógyár új üzemét. Az ünnepségen a közlekedési miniszter mondott beszédet.

2. Írd a megfelelő szavakat az ábrába! A kulcsszó: hír.

3. Húzd át a felesleges mondatokat! Írd le, mi a szöveg műfaja!

Értesítjük a Kedves Vásárlókat, hogy áruházunk átépítés miatt csak részlegesen üzemel. Már nagyon régi ez az épület, piszkosak a falak, rozsdásodnak a vezetékek. Az áruház vezetősége úgy döntött, hogy most kell felújítani. A hússztály átmenetileg megszűnik, a sütőde csak szombatonként fog üzemelni. Itt nagyon finom sajtos kifliket készít Kovács István pékmester. A munkálatok előreláthatóan februárban fejeződnek be. A kellemetlenségeikért elnézésüket kérjük.

- példaszövegek műfaji besorolása
- műfajok jellemzőinek felsorolása
- szöveg vizsgálata

Gyakorló feladatok

- szövegműfajok felismerése
- szövegalkotás adott műfajnak megfelelően
- szövegek átalakítása különböző műfajoknak megfelelően
- az ismeretek önálló megfogalmazása

4. Tervezz, majd írd vidám meghívót az osztály Mikulás-ünnepségére!

5. Játsszatok! Pöccints egy egyforintos érmét a táblázaton! Írd a műfajnak és a témának megfelelő szöveget!

téma	műfajok		
	hír	hirdetés	meghívó
iskolai ünnepség			
vásárlás			
sportesemény			
kirándulás			

6. Játsszatok! A játékvezető válasszon ki egyet az eddig tanult fogalmazási műfajok közül, a többiek pedig a barkochba szabályainak megfelelően találják ki, hogy mit választott!

7. Írjátok le egy-egy kis papírra az eddig tanult műfajok nevét, majd tegyétek egy dobozba a papírkákat! Válasszatok két játékost, akik kihúznak egy-egy cédulát! Egymás után mindketten tartsanak rövid előadást a húzott műfajról! Próbálják meggyőzni a többieket arról, hogy az ő műfajuk a legérdekesebb és a legizgalmasabb az egész világon! Értékeljétek, hogy ki volt meggyőzőbb! A játék akkor ér véget, amikor minden kis papír elfogyott.

A saját írásmunka ellenőrzésének szempontjai

- A cím rövid és felkelti az érdeklődést?
- A mondatok a témáról és a címről szólnak?
- A mondatok jól kapcsolódnak egymáshoz?
- Nincs a fogalmazásban felesleges, lényegtelen mondat?
- A mondatok megfogalmazása élvezetes?
- Ügyeltél a tagolásra?